

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Zeynel Emre
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de çay tarımı esas olarak Rize, Trabzon, Artvin ve Giresun illerinde yapılmakta; yaklaşık 209 bin üretici geçimini doğrudan çaydan sağlamaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı, 12 Mayıs 2026 tarihinde 2026 yılı yaş çay alım fiyatını kilogram başına 35 TL olarak açıklamıştır.

Bakanlık açıklamasında, 2025 yılı yaş çay rekoltesinin 1 milyon 340 bin ton, ÇAYKUR'un 2025 yılı alımının ise 823 bin ton olduğu belirtilmiş; 2026 yılında da benzer miktarda alım hedeflendiği ifade edilmiştir. Buna karşın Rize Ticaret Borsası verilerine göre, 2025 yılında üretilen yaş çayın %38,54'ü özel sektör tarafından işlenmiştir. Bu durum, yaş çay piyasasında yalnızca ÇAYKUR'un değil, özel sektör alımlarının da üretici geliri açısından belirleyici olduğunu göstermektedir.

Açıklanan 35 TL'lik fiyat, geçen yıla göre yaklaşık %37,5 oranında artış anlamına gelmektedir. Ancak bu artışın üreticinin gerçek maliyetlerini karşılayıp karşılamadığı tartışmalıdır. Nitekim üretici örgütleri ve ziraat odaları tarafından 2026 sezonu için 38 TL ile 46 TL arasında değişen fiyat talepleri dile getirilmiştir. Gübre, işçilik, nakliye, budama, bakım ve finansman giderlerindeki artış dikkate alındığında, açıklanan fiyatın üretici açısından yeterli olup olmadığı kamuoyunda ciddi soru işaretleri yaratmıştır.

Ayrıca yaş çay fiyatının açıklanmasının yapıldığı sıralarda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yılın ikinci enflasyon raporunda 2026 yılı enflasyon varsayımlarını yukarı yönlü güncellemiştir. Şubat ayında %16 olarak açıklanan yıl sonu enflasyon ara hedefi %24'e çıkarılmış; yıl sonu enflasyon beklentisi ise %26 olarak duyurulmuştur. Bu tablo, 35 TL olarak açıklanan yaş çay fiyatının sezon içinde hızla aşınabileceğini göstermektedir.

Bu nedenle hem üretim maliyetlerinin nasıl hesaplandığının hem de ÇAYKUR'un alım kapasitesi, özel sektör denetimleri ve üreticiyi koruyacak ek destek mekanizmalarının olup olmayacağı konularının kamuoyuna açıklanması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. 2026 yılı yaş çay alım fiyatı belirlenirken Bakanlığınızca kilogram başına üretim maliyeti kaç TL olarak hesaplanmıştır? Bu hesaplama gübre, işçilik, nakliye, budama, bakım, makine kullanımı, finansman gideri ve amortisman gibi temel maliyet kalemleri dahil edilmiş midir? Ayrıca yaş çay maliyet hesabı hangi tarihli veriler esas alınarak yapılmıştır?
2. 2026 yılı yaş çay fiyatı belirlenmeden önce üretici örgütleri, ziraat odaları, kooperatifler ve sektör temsilcileriyle görüşülmüş müdür? Kamuoyuna yansıdığı kadarıyla üretici temsilcilerinin 38 TL ile 46 TL arasında değişen fiyat talepleri neden uygun görülmemiştir?

3. Açıklanan 35 TL'lik fiyat, geçen yıla göre yaklaşık %37,5 artış anlamına gelmekle birlikte, TCMB'nin 2026 yılı enflasyon ara hedefini %16'dan %24'e, yıl sonu enflasyon beklentisini ise %26'ya yükseltmesi karşısında Bakanlığınız yaş çay alım fiyatını yeniden değerlendirmeyi düşünmekte midir?
4. Ayrıca, girdi maliyetlerinde ve genel enflasyonda yaşanacak ilave artışların üreticinin gelirini eritmemesi adına, Bakanlığınız kilogram başına ek fark ödemesi veya destekleme primleri vermeyi gündemine alacak mıdır?
5. Bakanlığınızca açıklanan 35 TL'lik yaş çay alım fiyatı özel sektör alımları bakımından da bağlayıcı bir taban fiyat niteliği taşıdığı bilinmektedir. Özel sektörün Bakanlığınızca açıklanan 35 TL'nin veya olası fiyat güncellemesinin altında alım yapmasını, vadeli ödeme ile üreticiyi mağdur etmesini veya fire ve kalite kesintileriyle fiili fiyatı düşürmesini önlemek için "önleyici" tedbirler alacak mıdır?